

22653

PRÀCTICUM D'ART ANTIC

1995-96

Professora : Montserrat Claveria

PRACTICUM D'ART ANTIC

Amb aquesta assignatura ens proposem exposar als alumnes les nocions i exercicis bàsics per a introduir-los a la metodologia de l'estudi de l'art antic. Aquesta tasca es portarà a terme desenvolupant el següent programa, i parant esment en promoure el contacte entre els alumnes i les dades materials que constitueixen la base de l'estudi de l'art de l'antiguitat.

Les equivalenties dels signes que trobareu en aquest programa són les següents:

- * = Exercicis sobre la matèria, a practicar a classe o a d'altres edificis del campus. Quan s'especifica el tipus d'exercici a realitzar, s'anota en cursiva.
- <> = Visites i pràctiques complementàries a llocs o institucions fora del campus.

Notes bàsiques per a la comprensió de la disciplina

1.1. Context i objectius. Desenvolupament de la història de l'art antic com a disciplina: de J.J. Winckelmann a R. Bianchi Bandinelli; consideracions sobre l'abast del llegat de R. Bianchi Bandinelli i la concepció de la disciplina als nostres dies.

[*Exercici de maneig, comentari i confrontació de textes teòrics.]

1.2. Ciències i tècniques aplicades a l'art antic:

1.2.1 L'arqueologia: punts de vista sobre la relació entre arqueologia i història de l'art antic. Aplicació actual de l'arqueologia a l'estudi de l'art antic. **1.2.2 La filologia:** valoració sobre la interdependència entre la filologia clàssica i orientalística i la història de l'art antic. Indole dels textes. Antologia i traducció versus text original. **1.2.3 Epigrafia, papirologia y numismàtica:** context de les disciplines i la seva aplicació al coneixement de l'art antic. **1.2.4 Ciències sociològiques.** **1.2.5. Ciències tècniques.** **1.2.6. Geologia:** interacció entre el geòleg i l'historiador de l'art antic. Abast actual de l'anàlisi dels materials de l'obra antiga. El LEMLA. **1.2.7 Informàtica:** L'ús dels medis informàtics en l'estudi de l'art antic.

[*Exercici sobre la utilitat de la bibliografia complementària als apunts de classe.]

L'estudi de les obres d'art de l'antiguitat

2.1. Tipus d'estudis [*]. Límits previs/enfoc definitiu d'un estudi.

2.2. Recull de material (fase preliminar d'una catalogació) i documentació: **2.2.1.**

Recerca de dades sobre el lloc de conservació de les obres i/o primer contacte directe amb les obres a estudiar. Indole dels llocs de conservació de les obres. Recullida de material nou i inèdit. Dades a obtenir en la fase preliminar d'una catalogació; com obtenir-les. [↔] **2.2.1.** Fonts documentals de base/documentació bibliogràfica i fotogràfica suport de l'estudi. Com i on obtenir-les. Biblioteques i fototeques que tenim a l'abast. Biblioteques i fototeques especialitzades, bibliografia, lèxics, repertoris i abreviatures bibliogràfiques que cal coneixer.

[* Exercici: sistema de funcionament i aproximació a les fonts documentals útils per a l'estudi de l'art antic, de la Biblioteca de Lletres de la UAB. Comparació amb d'altres biblioteques que tenim a l'abast ↔.]

2.3. Catalogació i anàlisi: **2.3.1** Pautes per a la confecció d'un corpus. **2.3.2.** L'acompliment d'un catàleg: fase preliminar d'una catalogació i resultats de la tasca d'anàlisi [↔ *]. **2.3.3.** Anàlisi topogràfica: objectius. Arqueologia i Heurística. **2.3.4.** Anàlisi iconogràfica: generalitats sobre el mètode (per un aprofondiment d'aquest apartat ens remetem a l'assignatura Iconografia I). **2.3.5.** Anàlisi estilística: introducció al mètode i objectius [*]. **2.3.6.** Anàlisi cronològica: aproximació a l'apreciació dels factors que intervenen en la valoració cronològica de l'obra d'art antiga [*]. **2.3.7.** Tractament fotogràfic i informàtic de la peça: tècniques, programes i objectius [*]. Material gràfic versus obra original. **2.3.8.** Anàlisi dels materials de fabricació: quan i perquè és necessària l'anàlisi dels materials de l'obra d'art antiga.

2.4. Síntesi: **2.4.1.** De l'anàlisi artística de l'obra d'art antiga a la interpretació del seu context històric. Introducció als mètodes y factors que cal tenir en compte per a l'acompliment d'aquesta tasca.

3.

Plasmació i presentació de l'estudi [*].

- 3.1.** Títol i introducció, cos i estructuració del treball.
- 3.2.** Referències i citacions bibliogràfiques.
- 3.3.** Referències i notes.
- 3.4.** Els Indexs
- 3.5.** Làmines, figures i documentació gràfica.

- Les visites i pràctiques complementàries a llocs o institucions fora del campus es realitzaran a:

Barcelona: monuments i restes romanes conservades *in situ*. Museu d'Història de la Ciutat, Museu i Biblioteca d'Arqueologia de Catalunya, Biblioteca dels Museus

d'Art, Biblioteca del Departament d'Art de la Universitat de Barcelona, Biblioteca de Catalunya.

Tarragona: Les restes de *Tarraco* conservades *in situ*. Museu Nacional Arqueològic de Tarragona i Museu Paleocristià.

Girona: Les restes de *Gerunda* conservades *in situ*. Museu de Sant Pere de Galligants i Església de Sant Feliu.

Museu d'Orient Bíblic (Abadía de Montserrat)

Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú)

Museu Municipal d'Art de Terrassa

Aquestes visites i pràctiques es formalitzaran en grups reduits, previament organitzats a classe. Cada alumne haurà de realitzar una d'aquestes visites o pràctiques. Aquestes també representen la base d'un treball de curs, l'objectiu del qual n'és posar en pràctica les nocions explicades al punt 3 del programa i l'exposició a classe.

BIBLIOGRAFIA

BIANCHI BANDINELLI, R. *Introducción a la arqueología clásica como historia del arte*.

Ed. rev. Madrid, 1982 [1951-1952].

-- *Storicità dell'arte classica*. Bari, 1973.

-- *Archeologia e cultura*. Roma, 1979.

BICKERMANN, E. *Chronology of the Ancient World*. Ed. rev. Londres, 1980.

CARANDINI, A. *Arqueología y cultura material*. Barcelona, 1984 [1975]

CARY, M. *The Geographic Background of Greek and Roman History*. Oxford, 1949.

CONKEY, M.W.; HASTORF, C.A., *The uses of style in archaeology*. Cambridge, 1990.

ECO, U. *Cómo se hace una tesis. Técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura*. Barcelona, 1982. [1977]

FERNANDEZ ARENAS, J. *Teoría y metodología de la historia del arte*. 2a ed. Barcelona, 1984. [1982]

ISBD (M). *Descripció bibliogràfica normalitzada internacional per a publicacions monogràfiques*. Barcelona, 1982.

ISO 690: 1987 (F). *Documentation. Références bibliographiques. Contenu, forme et structure*. Ginebra, 1987.

LAFUENTE FERRARI, E. *La fundamentación y los problemas de la historia del arte*. Madrid, 1985 [1951].

LAVALLEYE, J. *Introduction à l'archéologie et à l'histoire de l'art*. 4a ed. rev. Lovain-la-Neuve, 1979.

Les referències i les citacions bibliogràfiques, les notes i els índex. Bellaterra, 1994.

MARTINEZ DE SOUSA, J. *Diccionario de ortografía técnica. Normas de metodología y*

- presentación de trabajos científicos, bibliológicos y tipográficos. Madrid, 1987.
- OCAMPO, E; PERAN, M. Teorías del arte. Barcelona, 1991.
- PAUSANIAS, Descripción de Grecia. 3 vols. Barcelona, 1986. (trad. de A. Tovar).
- PLINY, Naturalis Historia. X vols. Harvard: The Loeb Classical Library, 1938-1962.
- SCHLOSSER, J., La literatura artística. 2a. ed. Madrid, 1976. [1924] (especialment Libre Primer: introducció i punts I-II, pp. 31-89).
- RODA, I. Ciencias, metodologías y técnicas aplicadas a la arqueología. Bellaterra, 1992.
(Recull de textes de diversos autors)
- RODRIGUEZ OLIVA, P. <<Ciclos escultóricos en la casa y en la ciudad de la Betica>>. A: Actas de la I reunión sobre escultura romana en Hispania. Mérida, 1992. P. 23-61.
- WINCKELMANN, J.J. Geschichte der Kunst des Alterthums. Dresden, 1764.